

KUKÁTKO

XXXVII. národní přehlídka amatérského divadla pro děti Rakovník 2018

Do Rakovníka rádi se strachem a odpovědností

■ K závěrečném nedělnímu představení letošní Popelky přijela do Rakovníka 1. neratovická divadelní společnost. O rozhovor jsme požádali režiséra této společnosti Miloslava Krále.

■ **Pokaždé přivezete do Rakovníka výpravnou pohádku. Co byste poradil souborům, které by chtěly podobnou výpravu, ale nemají na to prostředky?**

Představení, které jste dnes viděl, není příliš drahé. Jde se po second handech, hledají se staré závěsy a podobně. Samozřejmě se něco málo dokoupí. Větve jsme pořezali u Spolany, praktikáblly používáme ze starých představení a to je všechno.

■ **Zvláště ženské kostýmy vypadají poměrně přepychově... Například kmotry byly celé posbírané z různých starých látek. Barvíme, doděláváme, kupujeme z druhé ruky. Pánské obleky byly všechny po mně, jenom se na ně našly aplikace. Nakoupili jsme džíny a tak. Vždycky je lepší, když se dělá dobovka, mít hodně peněz**

a vytvořit scénu a kostýmy doslovně a citovat. Anebo to udělat tak, že se vezme pouze tvar a sladí barvy. Pijíde mi, že u amatérů je doslovnost ve výpravě vždy trapná.

■ **Takže nejde o sponzory a velké peníze...**

Samozřejmě máme sponzory a dotace, ale psát granty a obhajovat je není moc zábava.

■ **Jak hodnotíte současnou úroveň divadelních pohádek a her pro děti na českých jevištích?**

Za největší polistopadový zločin považuji zrušení Divadla Jiřího Wolker. V tomto divadle jsem vyrůstal i já, tam jsem se vlastně dostával k divadlu. Děti se zde mimo jiné učily, i jak se chovat v divadle. Kontinuálně se zde pracovalo na dětské činohře. Prvně jsem se tam například potkal se Shakespearem či Gerardem Durrellem. Dodnes si pamatuji na inscenaci Mluvicí balík. To všechno se ztratilo. Dnes neexistuje žádné profesionální divadlo, které by kontinuálně tvořilo pro dětské publikum. Některá současná dětská představení mi přijdou jako aktivistická revue. Různí autoři vezmou ekologii a do představení ji prostě nacpou. Rezignují na příběh, emoci.

■ **Z toho, co říkáte, je vidět, že pohádky jsou pro vás velmi důležité. Proč? Nejdůležitější. Na pohádko-**

vých příbězích se ukazuje model světa, jak by měl nebo neměl fungovat. Jde o archetypální příběhy, na kterých se učíme vnímat, co je dobré a špatné. Na dnešních pohádkách mě nejvíce mrzí, že podceňují děti. "To je moc složité, to by děti nepochopily." Takže se přežvýká Andersen či Grimmové a Božena Němcová. Hlavně, aby se chudinky děti nezamotaly v archaických výrazech, abychom se někoho nedotkli, změním modlitby na neutrální a podobně. To mě rozčiluje.

■ **Jaká pohádka bude další v pořadí ve vašem případě? Zkoušíme Popelku.**

■ **Neuvažovali jste o čistě autorském divadle, nenapíšete si nějakou pohádku sami?**

Pokud budu mluvit za sebe, tak musím říci, že na to si opravdu netroufou. Nejsem natolik erudovaný, nemám natolik velkou fantazii, abych něco podobného dokázal. Myslím si, že jsou daleko povolanejší lidé než já, aby kvalitní text stvořili.

■ **Ptal jsem se proto, že inscenace Tři kmotřinky se k autorskému divadlu poměrně dost blížila...**

Vycházeli jsme z Boženy Němcové. Z jejích dopisů. Tři kmotřinky jsou téměř neznámou pohádkou, která je původně o boji křesťanství a pohanství. V původní pohádce rybář s rybářkou zůstávají hodní od začátku až do konce. Stále se modlí a žijí pokorným životem a tím získají právo mít své dítě. My to pochopitelně máme trochu jinak. Máme rádi Faidru a to se

v naší pohádce také promítlo. V tématu lásky, která usiluje o partnera, přestože mu to není příjemné. Lásku si nejde vyvzdorovat ani získat násilím. Následuje pochopitelně trest. Hodně jsme to řešili, především ženská část souboru, které bylo líto Johanny.

■ **Také si myslím, že Johanna byla potrestána neprávem a víc než její zlá matka...**

A kdyby se podobně choval chlap k ženské? Také byste si to myslel? A co Faidra a Hyppolitos?

■ **Ale Johanna přece nic zlého neudělala. Tedy kromě toho, že byla zamilovaná...**

Ne? Takhle stíženou ženu láskou a vášní, aby pohledal. Byla zamilovaná? Asi jsem praštěný antikou. V antice byla největším prohřeškem láska bez odzvy. Kdyby to udělal chlap ženské, litoval byste její?

■ **Litoval. Ale zpět k vaší účasti na Popelce. Hrajete na rakovnické přehlídce poměrně často. Vracíte se rádi?**

Velmi rádi. S velkým strachem, velkou odpovědností, ale velmi rádi.

Honza Švácha

Tři kmotřinky 1. neratovická divadelní společnost

■ 1. neratovická divadelní společnost se dlouhodobě orientuje na uvádění klasických činoherních výpravných pohádek a tak nepřekvapilo, že i letos rakovnickou přehlídku obohatili o titul odpovídající této dramaturgické linii. Byla jím dramaturgická po-
hádka Boženy Němcové Tři kmotřinky.

Režisér, scénograf a kostýmní výtvarník Miroslav Král ji opatřil velmi zdařilou, výraznou a promyšlenou výpravou na profesionální úrovni a zajímavým hudebním plánem.

Scéna i kostýmy mají základní černobílou barevnost, která je doplněna o barevné akcenty nabízející různé významy a metafory. Pozoruhodné je, že kostýmy jsou velmi moderní (dokonce módní a sexy!), a přitom nepřestávají dokonale sloužit pohádkové iluzivnosti.

Základní prostor je univerzální a obejde se tak bez přestaveb. Jeho rozvržení a řešení některých mizanscén nabízí dokonce až paralelu ke mši – ale tím se dostáváme i k pár úskalím, které bohužel tento ambiciózní projekt má.

Zmiňovaná mše by mohla být velmi neotřelý způsob, jak k textu přistupovat – a to pro-

to, že jde o látku pocházející z křesťanského kulturního

prostředí. Kdo chce, může najít ne jeden odkaz tímto směrem: křesťanský étos apelující na nezištnou lásku, schopnost se obětovat a na to, že chudo-

lásku usilovně bojuje, že si nakonec zaslouží tak krutý trest? Představují Sykorax s dcerou dvě tváře téhož zla, nebo zlo reprezentuje pouze matka a to

ba cti netratí. Problém ovšem je, že ve výrazně temném, dokonce až hororovém barevném a světelném ladění není jasné, komu čemu má mše sloužit a jak se tedy váže významově k tématu. Pak to bohužel vypadá, že forma převažuje nad obsahem.

Atmosféra, kterou vizuální složka inscenace nastavuje, je a-priori pateticky tragická a nenabízí žádný progres – což by neškodilo, kdyby ho v dostatečné míře měly postavy. O těch ale bohužel často platí, že nehrají vztahy, ale prezentují postoje, neukazují proces ale výsledek, rozhodují se obratem a bez dostatečné motivace.

Základní děj je sice i tak pochopitelný a inscenace je i tak vcelku působivá, ale nechává za sebou dost otázek – především ohledně tématu a ohledně výkladu některých postav. Jaký je tedy charakter rybáře, když mění názory lusknutím prstů a proč nakonec zachránil Miladu? A došel k nějaké sebereflexi nebo mu nadále jde o záchranu zdroje bohatství? Co tak zlého je na lásce Johanny a na tom, že o svou

také tím, že dceru vlastně zneužívá a navádí špatným směrem? Atp.

Výsledek funguje jako vizuálně efektní soustava archetypů. Což samo o sobě není špatně, ale u textu, který své postavy vybavuje i psychologii a vývojem, by podrobnější zveřejnění procesu, kterým postavy dojdou z pomyslného bodu A do B, a jednoznačnější motivace byly pravděpodobně mnohem výhodnější pro to, aby pohádka měla jednoznačnější sdělení co se tématu týče a také možnost lépe variovat dramatické napětí. A to tím spíš, že soubor disponuje herci, kteří by takový úkol dozajista zvládli.

Nicméně i přes uvedené výhrady a pochybnosti inscenace představuje počin účtyhodný, který se v leccems vymyká amatérské produkci pro děti. Miroslav Král hledá tradiční náměty s motivy, které jsou aktuální bez ohledu na věk. Usiluje o moderní divadelní jazyk, hledá svou osobitou poetiku opírající se o vizuální složku – ale to vše s plným respektem k zmíněné tradici. A to je velmi sympatické.

Kateřina Baranowska

Divadelní strachy

Strach z poroty

Člověk si připadá jako před zkušební komisí při maturitě. Všechno, co mohl, již odevzdal divákům na jevišti, a přesto se ještě zpovídá z toho, co, proč, jak, komu a na základě čeho. Strachem z poroty trpí obzvláště režiséři. Je to zřejmě spravedlivé, protože režisér sám o sobě je tvůrcem mnoha dalších jiných strachů, které trápí jeho kolegy. Ovšem, všeho s mírou.

Strach z poroty společně s porotou svléká režisérovi práci nejprve zcela do naha. Potom odstraní kůži, vypreparu-

je maso a zbylé kosti společně s mozkiem vyskládá podle velikosti na operační porotcovský stůl. Strach z poroty je založený právě na této představě a hned po poslední děkovačce na některé z prestižních přehlídek, které disponují divadlními odborníky, vybuchuje v očním pozadí a malém mozku převážně nezkušených režisérů.

Zmíněnou negativní emoci podporují i herečtí a realizační kolegové, kteří se hodnocení inscenace rovněž účastní. Režisér na ně měl během zkoušek a příprav představení poměrně značné nároky. Mnohdy ani netušili, proč chtěl právě tento výraz, tuto aranž, toto světlo.

A teď se všechno ukáže. V sázce je režisérova aura a autorita a Strach z poroty se stává téměř hmotným, na zaprděnou emoci je pro režiséra hmataelný až dost.

Dobrá porota jej vykáže z místnosti během první čtvrt hodiny. Špatná porota jej nechá vykonat destrující práci a spokojeně se kochá svým tříštivým dílem. Dobrý režisér je se strachem z poroty smířen, špatný režisér se bojí o autoritu a porotní problémy odsouvá k hercům a porotcům. Špatný režisér nad Strachem z poroty nikdy nezvítězí. Dobrý už zvítězil

Honza Švácha

POPELKA ONLINE

Vážení a milí diváci a divačky, v letošním ročníku pro Vás máme novinku: všechna soutěžní představení najdete na webu. Záznamy inscenací můžete sledovat na kanále

www.youtube.com/rakafi

